

POPULARNONAUKOWE STRESZCZENIE PROJEKTU (W JĘZYKU POLSKIM)

Niepewność gospodarcza to niezwykle ważna kategoria ekonomiczna obecna w badaniach teoretycznych (Ellsberg 1961, Dequech 1999) oraz empirycznych (Bloom 2009, Baker i inni, 2016, Kang i inni, 2016). Uważa się, że niepewność gospodarcza negatywnie oddziałuje zarówno na gospodarstwa domowe (ograniczenie konsumpcji), jak i przedsiębiorstwa (ograniczenie inwestycji), przez co wpływa między innymi na zatrudnienie, produkcję i inflację. Jak dotąd nie wypracowano konsensusu co do definicji niepewności ekonomicznej: w tradycji knightowskiej jest ona wielkością niemierzalną (Knight, 1921), natomiast w nowszej literaturze podejmuje się próby jej pomiaru. Popularne ujęcia niepewności ekonomicznej obejmują: niepewność ekonomiczno-polityczną (indeks EPU) (Baker i inni, 2016), niepewność finansową (VIX), niepewność związaną z ryzykiem kredytowym. Natomiast brakuje w literaturze dyskusji, która uwzględnia niepewność związaną z funkcjonowaniem rynków towarowych.

Celem projektu jest skonstruowanie miernika odzwierciedlającego niepewność panującą na światowych rynkach towarowych oraz zbadanie wpływu tej niepewności na aktywność gospodarczą oraz procesy finansowe w krajach na różnym poziomie rozwoju gospodarczego.

Badania będą realizowane w dwóch głównych etapach. Etap pierwszy będzie polegał na opracowaniu miernika niepewności na rynkach towarowych oraz zbadaniu jego własności, a także ocenie reakcji niepewności na rynkach towarowych na wstrząsy podażowe na tych rynkach. Etap drugi będzie polegał na ocenie wpływu niepewności na światowych rynkach towarowych na aktywność gospodarczą oraz na procesy finansowe w gospodarce światowej, a także w grupach krajów wyodrębnionych z uwagi na poziom rozwoju gospodarczego i stopień otwarcia gospodarki.

Dlaczego niepewność na rynkach towarowych jest kluczowa dla aktywności gospodarczej? Po pierwsze, procesy zachodzące na rynkach towarowych (zmienność cen, szoki podażowe) mogą być traktowane jako niezależne od prowadzonej przez dane kraje polityki gospodarczej. Należy się równocześnie spodziewać, że wywierają one wpływ na procesy ekonomiczne i finansowe w tych krajach, ponieważ trudno wskazać kraj, który nie byłby importerem lub eksporterem netto np. jakiegoś surowca energetycznego. Po drugie, rynki towarowe mają szeroki zakres geograficzny, ponieważ obejmują towary produkowane w różnych krajach na różnych kontynentach. Wobec tego, niepewność na rynkach towarowych potencjalnie oddziałuje na gospodarki wszystkich krajów, może też szczególnie wpływać na grupy krajów charakteryzujących się otwartością na przyływy kapitału czy handel. Konstrukcja miernika niepewności opartego na zmienności na rynkach towarowych jest zatem próbą określenia uniwersalnego miernika niepewności ekonomicznej, który potencjalnie wpływa na aktywność ekonomiczną i procesy finansowe wielu krajów.

Cztery ważne argumenty uzasadniają realizację proponowanego projektu, stanowiąc zarazem o jego nowatorskim charakterze.

Po pierwsze, celem projektu jest opracowanie miernika niepewności na rynkach towarowych i jego porównanie z istniejącymi miarami niepewności.

Po drugie, w badaniach empirycznych zajmujących się analizą wpływu różnych wymiarów niepewności ekonomicznej na aktywność gospodarczą i procesy finansowe występuje luka, polegająca na nieuwzględnieniu tego wymiaru niepewności, który wiąże się z funkcjonowaniem rynków towarowych.

Po trzecie, skoncentrowanie się na niepewności związanej z rynkami towarowymi daje unikalne możliwości przyjrzenia się grupom krajów, których wyniki gospodarcze silnie zależą od sytuacji panującej na rynkach towarowych. W szczególności chodzi o rozróżnienie importerów oraz eksporterów (netto), czy kraje zamknięte na przepływy finansowe (w tym sensie odporne na finansowe aspekty globalizacji), ale równocześnie aktywnie uczestniczące w wymianie handlowej oraz tych krajów, których gospodarki koncentrują się na produkcji/eksportcie towarów. Tego typu badania są zupełnie nieobecne chociaż wydają się niezwykle ważne do wyjaśnienia cykli gospodarczych czy finansowych.

Po czwarte, badania będą prowadzone za pomocą nowoczesnych metod ekonometrycznych, przez co będą uwzględniać nieliniowość wpływu niepewności związanej z rynkami towarowymi na realne i finansowe procesy gospodarcze oraz wpływ występowania zależności przestrzennych dla danych panelowych.